Ч. 122 (11.090). Львів, субота 4. червня 1927. Pocztowa opłatę zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Напруження росте.

Львів, 2. червня 1927.

Останні міжнародні події у звязку з англійсько-радянським зривом чим далі тим більше ускладнюються. Вчорашні телеграми принесли нову сензаційну вістку про акцес Злучених Держав Північної Америки до протирадянської англійської політики. З нагоди американського свята прикрашування могил на цвинтарі американських вояків у Сіренс сказав американський амбасадор дуже знаменні та далекосяглі своїм політичним змістом слова, що Америка рішена відмовити керманичам СРСР засобів і нагоди затроювати світ, а обовязком усіх народів є злучитися проти „смертельного гаду більшовизму“. Видно, що ці слова не були сказані під впливом якогось сентименту, або хвилевого подразнення, бо політики, а тим більше дипльомати, таким ніколи не керувалися і кермуватися не можуть, отже були вони сказані світові свідомо та з ясно поставленою політичною тенденцією. Наглядним доказом на те факт, що тогож дня і в тієж самої святочної нагоди промовляв президент Кулідж в тому самому дусі! Кулідж підкреслив крім того необхідність воєнних приготувань, передовсім для боротьби з чинниками, що „злочинами і насильствами борються проти істнуючого порядку“.

За ясно це сказане, щоби можна тих слів не зрозуміти. Таким чином дві найбільші тепер світові потуги зєдналися проти СРСР. Їх становище буде мати без сумніву рішаючий вплив і на становище всіх інших держав у тій справі, а то тим більше, що всі передовсім європейські держави в більшій або меншій мірі від обох названих потуг залежні.

Якеж становище до всіх тих подій у СРСР. Там помітні нервозні шамотання усіх керманичів диктатури а в першій мірі керманичів червоної армії. В приспішеному темпі відбувається не тільки інспекція червоних частин і не тільки мобілізація деяких полос у військовому розумінні, але й мобілізація прилюдної опінії проти Англії, а далі вже проти всього „світового капіталу“. Для відповідного настроювання прилюдної опінії використовують там не тільки безчисленні масові збори та мітінги, партію, профорганізації, але навіть наукові установи. Ось Російська Академія Наук випустила до англійських вчених своєрідну відозву, в якій, очевидно, приписує всю вину за зрив англійсько-радянських взаємин англійському урядові та складає на нього всю відповідальність за евентуальну нову світову війну, яка з того зриву може дуже легко виватися. Одначе мобілізація прилюдної опінії, хоч формально відбувається дуже легко, то фактично вона сильно недомагає і то в першій мірі завдяки внутрішньо-партійній опозиції.

Напередодні льондонських подій опозиція Зіновєва Троцького і компанії знов підняла голову. Першим заговорив Зіновєв з нагоди свята преси. Він підніс прилюдно ті самі закиди проти політики теперішнього проводу ВКП., про які ми свого часу дуже широко писали. Томуто їх повторювати не будемо. В партії з того приводу знов закипіло. Посипалися тисячні протести проти Зіновєва і тов. від партійних установ усякого ступня з цілої території СРСР., та найбільше їх було мабуть таки з України. Деякі партустанови на Україні приймали навіть дуже гострі резолюції та вимагали ні більше ні менше а усунення Зіновєва з партії та безоглядного його покарання малощо не так як білогвардійського контрреволюціонера.

Та всеж не зважаючи навіть на найгостріші протести виявилося, що внутрішньо-партійна опозиція таки жива та що веде вона плянову та зорганізовану роботу. Найменше протестів проти опозиційної рецедиви було в двох найбільших твердинях комунізму а то в Москві та Ленінграді. Маємо тут на увазі протести від усяких робітничих парторганізацій. Були там навіть випадки, де скликана для винесення протиопозиційного протесту нарада комун. гуртка (ячейки) такого протесту не тільки не приймала, але навпаки вимагала запрошення Зіновєва на нараду, щоби почути й його аргументи і щойно тоді вона булаб склонна призадуматися, чи доцільно та слушно приймати чи ухвалювати протест.

Не зважаючи на всі недавно прилюдно оголошені відречення від своїх похибок, провідники опозиції тішаться далі не аби якою популярністю передовсім у Москві та Ленінграді. І вже після відомого позірного розгрому опозиції та після оголошення її покаянних письм вона всеж таки приняла постанову, яка заповідає, що кожного свого члена, який в майбутньому „визнасть свої опозиційні похибки“ буде пятнувати як „ренегата і шкурника“. Це доказ, що опозиція почуває себе сильно. Самозрозуміло, що такі невідрадні внутрішні відносини в партії не дуже то добре впливають на настрої теперішніх керманичів СРСР.

Ту внутрішню партійну болячку підситила останніми часами ще одна немаловажна подія. Наслідком опозиції проти політики теперішніх керманичів російської компартії і СРСР, що мають перевагу і в комінтерні, утворилася з представників лівих комуністичних груп найріжнородніших країв (Німеччини, Англії, Франції, Московщини, Індії, Японії, Польщі, Італії та Чехословаччини) окрема організація під назвою „Інтернаціональна ліво-комуністична федерація“. Вона то видала перед кільканацяти днями відкритий лист до всіх робітничих делегацій, що ідуть до СРСР, який містить страшні описи переслідування російськими комуністами т. зв. „Робітничої групи“, що стоїть у опозиції до теперішної правлячої більшости у ВКП. Самого провідника тієї групи Мяснікова мали вдушити у Томську агенти ДПУ (чека). Цей лист зробив дуже лиху прислугу правителям СРСР тим більше, що його масово поширюють у СРСР серед невдоволених теперішньою політикою членів компартії та робітників.

По відомих льондонських подіях вважали теперішні лідери російського комунізму за доцільне скликати аж пленарне засідання Виконкому комінтерну на те, щоби використати серед комуністичної маси й авторітетні установи проти Англії, а далі і то в ще більшій мірі на те, щоби ще раз дістати від комінтерну апробату на безпощадну боротьбу з усякими проявами опозиції у нутрі партії. І дійсно останні телеграми принесли вістки про те, що Виконком комінтерну приняв протестуючі резолюції не тільки проти вмішування капіталістичних держав у справи Китаю і проти готовлення тимиж державами а в першій мірі Англією світові нового нещастя у виді крівавої війни, але й проти опозиції. Зокремаж щодо Зіновєва і Троцького то Виконком комінтерну мав приняти постанову про виключення їх з партії у випадку, якшо вони далі будуть продовжувати свою опозиційну роботу.

Словом комуністична партія, та всевладна диктаторка на великих просторах нинішнього СРСР., йде на стрічу ворожій консолідації тим разом несконсолідовано. Вона здає собі з того докладно справу, дрожить перед внутрішньою небезпекою і в обличчу назріваючої небезпеки тобто збройного конфлікту напевно не завагається ужити у відношенні до теерішньої опозиції навіть террору також як його ужила й уживає до Робітничої Групи та її провідників.

Нема сумніву, що Англія, яка започаткувала усю теперішню протибільшовицьку кампанію була добре поінформована про внутрішню слабість комунізму і тому мабуть вибрала пору для зриву якраз в момент, коли внутрішньопартійна болячка почала більшовикам найбільше дошкулювати, дарма, що інші обставини міжнародього характеру для такого зриву були дуже мало сприяючі.

І коли ми нині мусимо добачувати великий сукцес англійської політики хочби в прилученні до неї Злучених Держав Півн. Америки, то по другій стороні боєвого фронту, тобто у СРСР заобсервовуємо щось протилежне у найважнішому і підставовому елементі сили СРСР — у компартії. А наслідком того бачимо там і нервозне шамотання, галасливу позу замість послідовної та твердої праці над обороною. А тим часом напруження між обома ворожими світами і таборами з дня на день росте.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Щілини в сель-робівському царстві.

Ледві пів року минуло від повстання „Сель-Робу“, від обєднання галицьких народовольців зі сель-союзниками з північно-західних українських земель, а вже між обома „обєднаними“ елементами зарисовуються непорозуміння і розходження. Початкова ідиля сель-робівських обєднанців стала все більше затягатися імлою деякого недовіря. Народовольці, будучи невеличкою, але більш суцільною групою, намагалися взяти верх над волинськими „дядьками“. До тогож вони вважають себе правовірнішими соціялістами. Також інтернаціоналістична трансформація приходить їм з легкої руки, бо — як епігони галицької кацапщини — вони не вросли в український грунт. Соціялізм сель-союзників досить колірований, менше правовірний, а крім того їх природна національна закраска грубо густіша. Народовольцям без більших трудноцшів прийшла українізація, зате сель-союзникам з великими трудноцами приходить інтернаціоналізація. Вкінці давніше і недавне минуле народовольців чорною хмарою кладеться на цілий „Сель-Роб“.

Бувші сель-союзники, обєднуючись з народовольцями, потішали себе надією, що вони їх засимілюють, що народовольці розпливуться між ними. Тимчасом сподівання виявилися самообманом. З приводу участи пос. Маківки в конференції „меншостевих“ соціялістів *„Воля Народа“* осудила цей крок і почала вчити соціялізму своїх незрячих побратимів. Ясно було, що народовольці є наставлені на дальші „поучення“, що вони готові накинути партії й своє розуміння нації. Тоді б. сель-союзницька більшість „Сель-Робу“ постановила приняти міри з метою приборкати народовольців і повести різкішу асиміляційну акцію у відношенні до б. народовольців. Центр. Комітет „Сель-Робу“ постановив змінити редакцію *„Волі Народа“*, щоби вже фірмовим підписом редактора зірвати нитку кацапської бувальщини б. народовольців. Однак і це не вдалося. Б. народовольці не дозволили вирвати собі своєї власности, врештою єдиної опори свого істнування. Тоді Ц. К. „Сель-Робу“ постановив засновати у Львові окремий партійний орган і візвав б. народовольців зліквідувати *„Волю Народа“*. З метою піднести високо престіж партії, Ц. К. „Сель-Робу“ покликав на редактора свого львівського органу такого прононсованого плятоніста й ідеаліста, як відомий в останніх часах зі своїх подвигів на золочівському грунті Іван Калинович. Тимчасом відбувався натиск на народовольців у справі ліквідації *„Волі Народа“*. Цілі два тижні йшла підготовка до випущення нового органу. Вижидано тільки рішення народовольців. Та ці виявили себе твердими і непохитними. У висліді перед тижнем появився у Львові сель-робіський офіціоз *„Наше Слово“*, а одночасно появилася й *„Воля Народа“*, ані одним словом не згадуючи про братній орган. Таким чином у Львові істнує два органи тієї самої партії, оба тижневики, того самого обєму (4-ро сторінкові). Перший з них носить побічну назву: „Орган Українського Селянсько-Робітничого Соціялістичного Обєднання“, а другий „Селянсько-Робітнича Газета“ (до половини травня ця назва була довша: „Незалежна газета для працюючого народу“).

Істнування двох популярних органів-тижневиків одної партії в одній місцевости, призначених для тої самої публики вказує, що в нутрі „Сель-Робу“ вариться, що там істнують глибші розбіжности і наростає взаімне недовіря. Тільки тим можна пояснити обставину, що був. народовольці цупко тримаються своєї єдиної опори *„Волі Народа“*, щоби все таки і на всякий випадок мати власну „лавочку“.

Сель-робівський офіціоз *„Наше Слово“* нічим не вирізнюється від пересічних „соціялістичних“ органів. В передовій „Наші завдання“ зазначує якийсь доморослий наступник Маркса, Енгельса і Леніна, що

„наша (сель-робівська) політика мусить орієнтуватися на — соціялізм“.

Отже не соціялізм як ідея, як світогляд, як система пронизує новоспечених сель-робівських редакторів, тільки орієнтація на соціялізм. Як бачимо, то між *„Радою“* і *„Нашим Словом“* істнує близьке „орієнтаційне“ споріднення.

Новий орган „ясно“ прецизує свої завдання — очевидно — „під сучасний момент“.

„Вони зводяться до обєднання і зорганізовання українських селян робітників

і трудової інтелігенції в рядах партії „Сель-Роба", щоби разом із селянами і робітниками инших націй (по соціялістичному повинно бути: країн!) створити одноцільний фронт працюючих і протиставити його обєднаному фронтові української (*sic!*) та світової буржуазії".

Розуміється, що „українська буржуазія", може бути тільки гордою, що її поставлено поруч.. світової. От що значить сель-робівський розмах. Однак не лише світовою буржуазією займається „*Наше Слово*"; воно бере під увагу і положення українського народу „в межах Польщі". А бере його так, що в національному питанні (отже тільки в національному!) стоятиме „на всеукраїнському ґрунті, тільки не в вузько-шовіністичному розумінні національного табору української реакції. Очевидно, „*Наше Слово*" буде боротися за знесення приватної власности і т. п. Очевидно, щодо цього не може бути ніяких сумнівів..

Дещо комічного..

Харківський „Комуніст" під написом „Петрушевич виступив з УНДО", містить таку телеграму з Варшави:

„Петрушевич остаточно виступив з українського національно-демократичного обєднання і утворив власну партію під назвою української партії праці. Петрушевич явно відокремився від анти-радянської позиції УНДО, та від його залицянь до уряду Пілсудського".

Телеграма коротка і ядерна. Не знати тільки, котрий саме Петрушевич виступив остаточно з УНДО. Тут можуть входити в гру щонайменше два Петрушевичі: д-р Евген Петрушевич, б. президент Нац. Ради і Лев Петрушевич, б. австрійський прокуратор. Щодо першого, то він ніколи не був членом УНДО, а щодо другого, то не він виступив з УНДО, тільки його „виступили" ще в листопаді 1926 року. „Комуніст" твердить, що УПП утворив Петрушевич як власну партію, а орган цеї партії „*Рада*" запевнює, що її з долів покликано до життя. Отже з долів чи з верхів? — ось питання. Не знаємо тепер, кому вірити. Далі зазначує „Комуніст", що Петрушевич „відокремився від антирадянської позиції УНДО та від його залицянь до уряду Пілсудського". Очевидно, д-р Евг. Петрушевич не мав потреби відокремлюватися від яких-небудь позицій УНДО, не будучи його членом, а п. Льва Петрушевича відокремило від себе УНДО, однак не з приводу яких-небудь позицій, тільки ізза його розкладово-анархістичної роботи. Щож торкається залицянь до уряду Пілсудського, то УНДО взагалі не управляє залицянкових спортів ні до уряду Пілсудського, ні до ніякого іншого. Зате відомий польонофільський агент д-р Р. Смаль-Стоцький, що веде різку проти-радянську акцію, *urbi et orbi* заявляє, що п. Лев Петрушевич напастує його всякими „засадничими" справами. Видно, що ці два репрезентанти „незалежної" політичної думки таки находять платформу для обопільних залицянок. Та це вже друга натура кваліфікованих дипльоматів.

Радянська Україна.

Конференція для усталення українського правопису.

Дня 25. травня ц. р. відбулося в Харкові врочисте відкриття конференції для усталення українського правопису. Відкриваючи її, сказав народній комісар освіти УСРР, Скрипник між иншим таке: „Ми знаємо, що кожну літеру нашого альфабету і кожну формулу нашої граматики ми здобували в попередній історії нашого народу через велику політичну і клясову боротьбу. Але минули роки, коли дві крапки над „і" були прапором культурного розвитку нашого народу. Тепер поставлено величезну історичну крапку виступом на історичну арену нового суспільного спору — пролетарської кляси, що остаточно зруйнувала всі старі перешкоди на шляху нашого культурного розвитку. І ось тепер зібралися культурні робітники з ріжних округ і сіл нашої великої Радянської Української Республики, з радянських земель українських поза межами України, з далеких відрізаних від нас кордонами — українських земель Західної України, Закарпаття, Бесарабії та Буковини, щоби спільно працювати для одного з питань, що є передумовою нашої дальшої культурної роботи. Зібралися ми на терені Української Соціялістичної Радянської Республики. Це вельми характерно й емблематично для шляхів нашої майбутньої єдности".

По промові Скрипника приступлено до вибору президії. До неї ввійшли: Наркомосвіти Скрипник як голова, проф. Синявський (Харків), акад. Кримський (Київ), заступник наркомосвіти Приходько, редактор ДВУ, Пилипенко, проф. Сімович (Прага), проф. К. Студинський (Львів), проф. Бузук (Харків) і педаг. Ліщина-Мартиненко — як члени.

Ділову працю конференції почав акад. Кримський окремим, докладним і вичерпуючим рефератом про історію українського правопису. Звіт з дотеперішньої праці над усталенням правопису зложив проф. Синявський. На цьому й покінчилося перше засідання конференції. Дальшу ділову працю, конференція буде проводити щодня від 10—3 год. рано і від 6—9 год. вечером.

На конференцію наспіли від акад. д-ра Степана Смаль-Стоцького з Праги і від проф. М. Грушевського з Києва листи з повідомленням, що вони не мають змоги взяти участь у конференції. Письменник Василь Стефаник повідомив комісію, що він досі не одержав пашпорту на виїзд до УСРР. (За „Вістями".)

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Орґанізація капіталу.

Методи і засоби пропаґанди.

Найактуальнішим кличем нашого економічного життя стає з кожним днем організація власного капіталу. Нема сумніву, що успіх в організації того капіталу буде залежати у великій і переважаючій мірі від того, як підійде до цеї справи ціла наша суспільність і якими засобами буде це реалізувати. Бистрота всестороннього нашого національного розвитку буде залежати все від економічного усамостійнювання, а це все тісно звязане з мобілізацією національних капіталів.

Автор цих стрічок переконаний, що успіх всякої масової акції залежить усе від належної її підготовки, а найважнішим складовим її елементом є пропаганда. Самозрозуміло, що й мобілізація народнього капіталу вимагає великанської пропаганди. Моїм завданням є саме застановитися в дальших стрічках цеї статті над її методами і засобами. Зокремаж хочу звернути увагу на те, як влаштовувати прилюдні рефарати та виклади на тему організації капіталу та й взагалі, як ту ідею популяризувати.

—

Найважнішою справою при виготовлюванні доброго відчиту чи викладу на тему: „Організації дрібних, масових ощадностей" є саме принціпіяльне становище, з якого повинен виходити прелеґент. Треба памятати, що в пропаґанді всяких великих ідей можна приноровлювати дуже ріжнородні, загальні, т. зв. світоглядові аргументації. Одначе одні з тих аргументацій мають більшу, а другі меншу силу в притягуванні уваги ширших мас та в робленні на них помітного й тривалого враження.

В пропаганді ощадности прелеґент може дуже легко стати в очах пересічних слухачів нудним і смішним. Непопулярна тема може в слухачів розвивати вже *a priori* виключно непринаду, непоетичну й сіру дрібноту навіть великого діла. А це вже є великою недостачею пропаґанди. Обговорювана тема має всі дані на те, щоби бути наскрізь непопулярною і розбуджувати наперед упередження та неохоту слухачів. Одначе все це залежить від підходу прелеґента до справи. На щастя можна легко відмітити численні засоби, при вжитті яких прелеґент може дійти навіть у нашій українській суспільности до блискучих успіхів. Ці засоби можна звести до двох засадничих напрямних, які у викладах, відчитах і дискусіях можуть довільно часто перехрещуватися, залежно від індивідуального трактування справи.

Перша з них є призначена на вазахоплення інтелектуальної (А), друга емоціональної (Б) предиспозиції слухачів.

(Для пояснення додаймо, що пр. в молодих, академічних кругах йде віддавна стихійна пропаґанда переважно одного або другого типу: „соціялістична", оперта на економічній доктрині, а друга суто „націоналістична", оперта на традиційно-емоціональних вальорах рідної словесної культури. Перша легко відчужує від власної нації умових слабодухів, друга, як неповна чи недотягнена в самих фундаментах, наносить непомірні шкоди в ділянці економічної творчости народу, особливо в нас).

А) Інтеллектуальний мотив нашої пропаґанди становить важне, але не легке завдання прелеґента. Тільки юристи, спеціяльно обізнані з національною економією, і наші деякі дуже нечисленні кредитові кооператори доцінюють як слід важну ролю рідного капіталу в кооперативних і приватно-господарських оборотах та розуміють механізм його повставання через масові ощадности. Але більшість нашого загалу, що не займається самостійно й професійно ні торговельними ні промисловими підприємствами, живе в зовсім іншім, немов би нематеріяльнім світі, вона, коли можна так висловитися, „думає" виключно емоціональними категоріями. Ця обставина становить нашу велику, внутрішню трагедію. Ми всі нібито добре знаємо, що без могучого економічного розвитку нема новочасного національного розвитку. Але ця „теза" нашого знання, в приноровленні до наших внутрішніх обставин, мусіла з конечности, зараз-же в наших молодих літах, перейти до лексикону чистих чи пустих фраз. Ніхто не думав ані не думає її серйозно реалізувати, в якімсь новочаснім, широкім розмірі. Прелеґент мусить рахуватися з тим, що в наших відносинах, так тут кількома словами схарактеризованих, вже саме ставлення найприроднішого (в цілім культурнім світі) діла ощадностей, є чимсь „нечуваним", воно може з одного боку викликати навіть велике здивування, але з другого боку, що для нас є тут найважніше, воно може мати немалі дані робити значний рух, якщо вміло до справи будемо підходити.

Прелеґент на тему „організації масових ощадностей" мусить у своїй теоретичній частині викладу виснити слухачам нечувано просту й примітивну підставу фінансування всякого підприємства чи господарства. Тільки „гріш робить гріш і майно", а ніколи сама „наємна праця". Ось ляпідарна фраза, що віддає добре істоту завдання. Треба доконче переконати наш загал наглядними прикладами, що без грошевого вкладу, без капіталу, який може бути безповоротно використаний, нічого не можна підняти, що всякі позички проблеми не розвязують, що всякі спорадичні підмоги, тут у Галичині виключені, в засаді деморалізують, бо не приучують до солідної творчої праці. Треба конечно переконати наглядно загал, що ми потребуємо великих міліонів на вивінування тих кооператив, що вже є, і тих, ще далеко численніших і важніших, які мусимо зорганізувати. Покищо, першим кроком до того, є чергова потреба підійти на зустріч вже істнуючим власним кооперативам великим кредитом, до якого одинокиш шляхом є розбуджування щадничого руху. Найбільшу прислугу народові віддасть той громадянин, що кинеться до постійної, систематичної праці пером і живим словом, що віддасть свою головну увагу і вдячний труд дійсно „апостольській" праці, тут, прибудові самих фундаментів нашої долі.

Дійсно важко підшукати добірних слів заохоти до того, бо аж так невисказано важна вдячна й актуальна є сама справа,

* * *

Технічний підхід до виплекання нової орієнтації, нової невідхильної „доктрини", головного завдання прелеґента, яке він має представити слухачам, постараємося означити з слідуючих стрічках.

З огляду на наші питомі, хоч поволі переминаючі, відносини пропаганда ощадностей не може в нас проявлятися безпосередньо так, як то кажуть, „просто з моста". Богато людей, навіть дуже інтелігентних і просвічених, не розуміє справи і відповідає на заклики ось як: „Скажіть, будь ласка, з чого я маю ощаджувати?" Очевидно, що на таке питання з місця відповісти важко.

А тому справу треба ставити й арґументувати посередньо в тому розумінні, що цілий реферат чи відчит має бути присвячений пропаганді загально-економічній, тобто нашій громадній потребі творення вищої, всеобіймаючої кооперативної організації; а що єдино доцільним засобом і підставою до того є величезний, власний, рідний, незалежний капітал, призбируваний тільки дрібними (в нас нема мілярдерів!) але поголовно-масовими ощадностями, тож ясно, що тут одно з другим можна звязати льогічно в одну цілість. Тому кожний прелеґент повинен мати на увазі осяяну найближчу мету: виказувати безнастанно всіми арґументами, що а) нам доконче треба до екон. розвитку окремого, величезного закладового й оборотового капіталу, б) що його іншою дорогою як дорогою масових збірок (пр. прибутками з кооператив, хочби й як розвинених) не можливо зібрати.

Це може й правда, що в дуже далекій перспективі майбутнього, ідеально удосконалені і розвинені кооперативи могли би дати такі великі зиски, що наша пропаганда ощадности сталаб чимсь не так то дуже гідним пильної уваги загалу. Діло одначе в тому, що вже до самої широкої розбудови наших кооперативних підприємств, навіть в міру їх розвитку, треба безнастанних, прогресивно зростаючих позакооперативних, інвеститційних вкладів. Тому приходимо до висновку, що тільки „шлях ощадностей" зміг би поважно пришпішити наш економ. розвиток, коли тимчасом „шлях виключно кооперативний", що базується на наших клясично дрібних уділах, дав би такий самий результат на богато літ пізніше, але і то під умовою беззворотности прибутку для членів покупнів. Одначе наші кооперативи прямують (зовсім правильно!) до „зворотів", а це значить, що тимсамим осягнення нашого ідеалу

відкладається ще на пізніше.

Що річ так треба оцінювати, т. зн. що тут,, в національній економії, аналогічно, як в чистій математиці, рішаючу ролю грає якась там іще друга „незвісна" вартість, а саме, що побіч „х" (уділи) приходить ще „у" (ощадности), найкращим аргументом нехай будуть живі приклади з життя, а саме приклади на те, яких неймовірних чудес в ділянці ощадности доконують новочасні нації при допомові зорганізованої творчої праці.

(Продовження буде.)

Д-р Ю. Гриняк.

Вічевий рух.

Віче УНДО в Нагорянах, пов. Львів

В неділю дня 29-го травня ц. р. відбулося старанням місцевих діячів виборче віче в Нагорянах. В салі читальні „Просвіти" зібралися громадяни Нагорян і сусідніх сіл: Глинної і Поршни. Віче отворив господар Павло Мікльош. До президії увійшли господарі: Олекса Буць, Василь Хороший і Павло Мікльош. Реферат про політичне положення українського народу і про вибори до громадських рад виголосив голова Повіт. Нар. Комітету п. Іван Ліщинський зі Львова. Ухвалено резолюції проти господарки наказних війтів і проти старої виборчої ординації та вибрано громадський виборчий комітет.

Тріюмф Голинського в Берліні.

Мих. Голинський заангажований до великої берлінської міської опери.

Берлін, 31. травня 1927.

Наш артист Михайло Голинський, що виступав тут у партії Радамеса в „Аіді", яку співав по італійськи, мав величезний успіх. Його зараже заангажовано як першого тенора до великої міської опери в Берліні на цілий оперовий сезон 1927/28. Критика приняла виступ нашого співака незвичайно прихильно. Публика була захоплена.

Мих. Голинський, як відомо, є учеником відомого педагога-музика, проф. Чеслава Зареби у Львові, до якого наш співак прийшов на науку як бас-барітон, а щойно він відкрив у нім теноровий тембр голосу і вишколив його на тенора. Успіхи Голинського тим замітніші, що щойно в 1925 р. дебютував він як ученик проф. Заремби на сцені львівської міської опери в ролі Каня в „Паяцих", а нині став уже першим тенором великої берлінської опери, через яку проходили найбільші і найславніші співаки світа.

Слід іще зазначити, що зі школи проф. Заремби вийшли ще й інші наші визначні оперові співаки і співачки. До його учеників належали між ін.: п-і Олександра Любич-Пароховяк (опера в Катовицях), Зенон Дольницький (тепер в Еспанії) Михайло Маслюк-Мартіні (бас львівської опери) і п-ні Марія Сабат-Свірська (прімадонна торунської оперетки). Також нині проф. Заремба має між своїми учениками молодих українців(ок), адептів оперового співу.

Войков у польськім мін-стві закорд. справ.

Варшава, 2. червня 1927.

Більшовицький посол у Варшаві Войков виїзджає на днях до Москви. У розмові з мін. закорд. справ Залеським пос. Войков торкнувся політичного положення, витвореного зірванням англ.-більшовицьких взаємин.

Страшний вибух бензини.

Львів, 3. червня 1927.

В крамниці фірми „Газоліна" при вул. Сапіги ч. 3, дня 2. червня зранку запалилась на землі олива. Огонь перекинувся на бочку бензини, яка експльодувала. На управителеві крамниці Куликові занявся одяг, так, що він перемінився в горіючий смолоскип. Тяжко попарився також помічник тої крамниці Крайзлер і сусідній купець Гіра, який хотів тамтих ратувати. Наслідком експльозії станула в огні ціла крамниця. Огнева сторожа дельожувала всіх мешканців тої камяниці, тому, що в пивниці її є запаси бензини. Газами в пивниці затроїлось двох людей огневої сторожі. Пожежу зльокалізовано зовсім около 1 год. і льокатори камяниці вернули до своїх помешкань. Управитель Кулик помер у шпиталі після кількагодинних мук.

Біржа.

Гроші.

Долар американський 8·90. Банк Польський платив за доляра в готівці 8·89, за Ню Иорк 8·91.

Збіжже.

Пшениця двірська 55·50—56·50, пшениця селянська 53·25—54·25, жито гал. 47·50—48·50, ячмінь на мливо 38·50—39·00, ячмінь пастівний 36·00—37·00, овес 37·75—35·75, кукурудза румунська 28·50—29·50.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВЦЯ В ПЕРЕМИШЛІ.

Від кількох тижнів приготовляють укр. спортові і споріднені т-ва м. Перемишля спортове свято „День Укр. Спортовця". Свято відбудеться в неділю дня 5. червня ц. р. на військовім стадіоні в Перемишлі. Заповідається величаво, з окрема тому, що виступлять в ньому теж і всі сільські стяги т-в „Сокіл" і „Луг" перемиського повіту. Вождом свята п. Іван Волинець. Комітет улаштування Свята числить поважно, що в святі возьме теж участь і богато відпоручників сільських, міських спорт. та споріднених т-в. Тому завчасу приготовив для принятгя їх відповідні заходи і старання біля вигідного і дешевого їх приміщення.

ПРОГРАМА СВЯТА:

1. Дефіляда всіх вправляючих. 2. Привіт (д-р Загайкевич). 3. Вільноручні мужеські вправи (Сокіл і Луг). 4. Кошиківка (Спартанка — Весела Громада). 5. Вільноручні жіночі вправи „Сокіл" і „Луг". 6. Мет ратищем (Беркут). 7. Копаний мяч (Беркут—Довбуш). 8. Штафета. 9. Біг на 1.500 метрів.

Початок точно в 3. год. пополудні.

Пояснення віцемін. Ярошинського.

Варшава, 2. червня 1927.

У звязи з нападами „народових" часописів на віцеміністра Ярошинського за інтервю, яке він дав журналістам підчас побуту у Львові, появилося в „Епоці" пояснення віцеміністра. І так віцемін. Ярошинський зазначує, що 27. і 28. травня був на зїзді старостів у Львові, дня 29. травня був у Трускавці на конференції воєводів Сх. Галичини, а 30. травня була в Стрию нарада ґрупи старостів станиславівського воєвідства. На тих усіх нарадах обговорювано передовсім справу комунальних виборів у Сх. Галичині. Стверджено, що ціла виборча акція покінчиться перед 15. липня; всі голосування відбудуться в першій половині липня. Воєводи і старости ствердили, що населення привитало вибори з великим вдоволенням. Дається запримітити деяке відпряження в нац. відносинах.

Дальше навязує віцеміністр Ярошинський до питання, яке йому поставив був представник „Слова Польского": „Чи уряд здає собі справу з того, що при виборах у деяких громадах здобудуть більшість непольські елементи?" Таке питання виглядало віцеміністрові в устах журналіста таким наївним, що не вважав відповідним обговорювати його ширше. Тому відповів: Само собою, що так. Пригадав, що так було все. Зазначив, що з причини укладу сил національностей у Сх. Галичині навіть між іменованими гром. комісарями є чимало непольської національности. Та на те нема ніякої ради. Віцеміністр не здогадувався, що таке просте питання скривало в собі підступ і що було подиктоване бажанням витягнути з віцеміністра таємні „інтенції уряду". Не сподівався, що цю ясну відповідь вихісновуватимуть для кампанії проти уряду. Тому теж не згадував віцеміністр, що уряд має в руках цілий апарат надзору над громадами, який є в силі перешкодити небезпекам, колиб вони зі сторони громад мали грозити державі. Віцеміністр не згадав також того, що заключений між соймовими партіями компроміс при дуже істотній співучасти Звіонзку Людово-Народового і христ. демократії не допускає до „змайоризування польського елементу жидівською більшістю по містах і сепаратистично-українського по селах" у значно меншій степені, ніж нинішня без сумніву перестаріла і лиха куріяльна виб. ординація.

Держ. бльок польських партій.

Львів, 3. червня 1927.

У звязи з виборами до самоврядних установ польські партії утворили спільний держ. бльок. До бльоку приступили всі політичні партії, починаючи від народової правиці, міщанські партії, людові і травневий табор. Поза бльоком є лише народова демократія і хадеція. Значна скількість послів і діячів „Пяста" приступила до бльоку, хоч централя партії займає щодо того інакше становище. Програма бльоку домагається господарського піднесення держ. життя і доведення до згідного співжиття національностей у державі.

Уряд скличе сойм на 20. червня.

Варшава, 2. червня 1927.

Марш. Ратай після конференції у прем. Пілсудського повідомив соймових справоздавців, що уряд хотів скликати сойм на надзвичайну сесію 15 червня. Одначе тому, що 16-го припадає свято, то уряд постановив відложити надзв. сесію до 20. червня.

Крок до війни — війна неминуча.

Москва, 2. червня 1927.

Російська комуністична партія у відозві стверджує, що зірвання англ.-більшовицьких взаємин слід розуміти як крок, що веде до війни. Може бути, — сказано у відозві — що СРСР. буде приневолений вести війну. Тому комуністи і всі працюючі повинні пильно вважати на оборону краю.

Берлін, 2. червня 1927.

Московський кореспондент „Льокаль Анцайґера" повідомляє, що Ворошилов у промові, виголошеній на зборах профсоюзів Артемовську, зазначив, що війна між СРСР. і імперіялістичними державами неминуча. СРСР. уже нині мусить приготовитися до будучих подій.

Одобрення діяльности уряду СРСР.

Москва, 2. червня 1927.

Тас повідомляє: Пленум московського совіту після вислухання справоздання Рикова ухвалило постанову, в якій одобрює діяльність уряду для вдержання миру і висловлює готовість співділати з урядом для оборони СРСР. Ухвала взиває населення і всі організації до сильної фінансової самооборони.

Крім того резолюція предкладає, щоби СРСР. не розглядав ніяких предложень у справі управильнення матеріяльних претенсій англ. горожан до часу правильних дипл. взаємин між СРСР. і Англією та поки СРСР. не дістане від Англії сатисфакції за образу і матеріяльні втрати.

Більшовицька конференція в Берліні.

Берлін, 2. червня 1927.

У звязи з відвідинами Чічеріна у Берліні (який приїде цього тижня) відбудеться тут велика більшовицька дипл. конференція. Крім представника СРСР у Льондоні Розенгольца візьме в конференції участь і керманич торг. місії у Льондоні Хінчук, а також більшовицький амбасадор у Берліні Крестинський, більшовицька делегація на женевську екон. конференцію, більшовицький амбасадор у Парижі Раковський і римський представник СРСР. Кажуть, що Чічерін підчас конференції зі Штреземаном і Марксом обговорюватиме лише справу англ.-більшовицького конфлікту.

Великі маневри червоної армії.

Рига, 2. червня 1927.

Більшовицький уряд зарядив маневри червоних військ на велику скалю біля Кронштадту. Кронштадтську фортецю мають удадити по найновішим вимогам техніки.

Литва зриває взаємини з СРСР.?

Варшава, 2. червня 1927.

З Ковна подають, будьто би литовський уряд постановив перевести ревізію в будинку більшовицької торг. місії. В ковенських урядових колах рахуються з можливістю зірвання литовсько-більшовицьких взаємин. Вчора заалярмовано цілу ковенську залогу. Всі полки перемаширували містом, м. і. і перед будинком посольства СРСР., що дехто вважає демонстрацією.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Звідомлення.

Спис учасників чекового обороту П. К. О. як щорічно, буде містити рекламову часть, а то паски в урядовій части (30 × 140) в ціні 100 зол., оголошення в ціні 500 зол. перша і остання ст. перед текстом і 400 зол. оставші сторони за текстом, картонові вкладки 700 зол стор., бранжевий відділ найменше 10 зол. за адресу в рамцях 25 зол. Наклад 30.000 прим. Виключність на акві[з]іцію оголошень на Східну Галичину має П. Б. П „Орбіс" Львів, Ягайлонська ч. 20, куди можуться звертати заінтересовані цею рекламою. З огляду на те, що спис є вже в друку, просимо о поспіх.

П. Б. П. „Орбіс" Відділ Рекл.

Львів, Ягайлонська 20. Тел. 8—11.

НОВИНКИ.

— **Матура й польські задачі** в державній учительській семінарії з українською викладовою мовою у Львові. Пишуть нам: Вже другий рік є в тій семінарії учитель польської мови якийсь п. Косовський, свояк б. віцеміністра Гайчака. Цей учитель має спеціяльні педагогічні здібности, бо ось на 47 учеників V. року шістьом дав лихі ноти з польського і не допустив їх до іспиту зрілости, а 12 дав недостаточно з письменної задачі польської за одну похибку і тимсамим також не допустив їх до матури. Разом отже цей пан не допустив до матури 18 учеників через польську мову. На 45 учениць у тійже семінарії 12 не допустив до матури тому, що за одну похибку в письменній задачі дав їм недостаточно. А між тими ученицями є відзначаючі! Ми певні, що колиб цього „учителя" заставили до якогось іспиту, який мав би для нього таке значіння, як для бідного ученика чи учениці ця матура, то він рішучо зробив би таксамо одного „бика", як і ці деліквенти його педагогічних здібностей. І нехай тепер осудять безсторонні учителі педагогічні здібности цього п. Косовського, що дав 18 ученикам на всіх 47 недостаточну ноту з предмету, якого вже два роки вчить! Згадаємо ще, що цей пан таке саме робив і минулого року... Давнійше до учительської семінарії давали найліпших учителів, а тепер кураторія насилає там учителів — з іншими здібностями... Слід іще зазначити, що з приводу цеї події директор п. Ціммерман зрікся проводу при матурі і тому речинець матури відложено. А що на це наша суспільність?

Батько.

— **Іспит зрілости в гімназії СС. Василіянок у Львові** відбувся в днях 16—23 травня під проводом дир. Ярослава Вербицького. Іспит видержало 53 учениці: Адріянович Наталія, Александрович Іванна, Басса Ірина, Біленька Олена, Білинська Ольга, Блащук Ірина, Будка Анна, Вишницька Теодора, Ганкевич Ірина, Гладилович Марія, Говикович Анна, Голінь Іванна, Гординська Дарія, Готліб Лея, Данилевич Марія, Дичаковська Текля, Добрянська Михайлина, Дуб Мирослава, Зубик Дарія, Капко Марія, Кливак Дарія, Кобилецька Наталія, Колтуцька Ольга, Кордуба Стефанія, Кравчич Дарія, Лада Ольга, Маговська Марія, Максимович Іванна, Масляк Володимира, Матвійко Ірина, Медвідь Ольга, Ничай Ростислава, Огоновська Ірина, Олексів Ольга, Ольхова Марія, Онишкевич Марія, Охримович Віра, Охримович Дарія, Пацкевич Лідія, Салабан Ольга, Свистун Марія, Сітницька Уляна, Струмінська Ол., Теслюк Стефанія, Тусевич Марія, Федусевич Марія, Чайковська Ірина, Чехович Мирослава, Шкварок Ірина, Шульга Сидонія, Шушкевич Стефанія, Юркевич Марія, Яшик Софія. Іспитові весь час прислухувався опікун гімназії екск. Митрополит гр. Андрій Шептицький.

— **Субвенції львівського магістрату.** На засіданні львівського магістрату з дня 30 м. м. ухвалено виплатити такі субвенції: Наук. Т-ву ім. Шевченка 2.000 зол., Українському Національному Музеєві 1.000 зол., Львівському Боянові 500 зол. Ставропигійському Інститутові на відновлення церкви Успення Пр. Д. Богородиці 3.000 зол., парохіяльному урядові Преображенської церкви на огородження 1.500 зол., церкві св. Петра і Павла на відновлення 1.500 зол. Одночасно на ріжні польські й жидівські гуманітарні цілі ухвалено виплатити около 80.000 зол.

— **Роздаровують наше добро.** Прибічна рада в Тернополі ухвалила подарувати Т-ву Школи Людової (*TSL.*) площу з партеровим будинком при вул. Качали, дуже гарно положену, на будову будинку прив. жін. учит. семинарії і торговельної школи, з тим застереженням, що до тих шкіл матимуть вступ ученики й учениці без ріжниці народности і віросповідання.

— **Як львівські фірми натягають наших селян!** Мешканці села Заниця, горохівського повіту, повідомляють, що фірма „Коловрот" (волокнисто-ткацькі варстати при вул. Ткацькій ч. 27) ввела в блуд дуже богато селян, а навіть і цілі села таким чином, що при допомозі підступної реклями і листової пересилки впливала на війтів (солтисів) у тому напрямі, щоб вони як репрезентанти сіл збирали прядиво і посилали його до переробки до названої фірми, яка мала на їх руки посилати готове полотно, сукно і блавати

матеріяли після умови. Деякі селяни пішли на те, пішло на пропозицію і село Званиче, вислало богато прядива ще перед 7 місяцями, але донині не дістало ні полотна, ні сукна, ні якої іншої рекомпензати за свій продукт. Покривджені селяни цею дорогою взивають фірму „Коловрот", щоби до 10 днів вирівнала всі зобовязання, бо в противному випадку віддадуть справу судові.

— **Великий авем.** До 14-кімнатного мешкання міського радного Якова Віксля, при вул. Богуславського 9., який від трьох неділь є поза Львовом, закралися злодії, отворивши витрихами двері. Порозбивали шафи, креденси, бюрка і т. д. Заподіяної шкоди, з огляду на неприсутність власника, годі означити, але поліційні кола кажуть, що заподіяно її найменше на міліон золотих. Досі стверджено крадіж усеї біжутерії, великої срібної столової застави і дуже богато гардероби. Радний Віксель, виїжаючи, віддав був своє мешкання під опіку спеціяльних сторожів.

— **Люстрація пекарень.** У звязи з зарядженням мін. внутр. справ Складковського почав львівський санітарний відділ при дирекції львівської поліції люстрацію льокалів праці. Насамперед зревідовано пекарні, в котрих брудні убікації позамикано. До таких належать: пекарня Пінкаса Шварца при Замарстинівській вул. 26, що містилася в одній приватній кімнаті, пекарня Мозеса Бренера при пл. Збіжевій 2 і пекарні Менашеса Кляйнвіхса при вул. св. Анни та Злати Груберової при вул. Фірманській 5. Крім того покарано грошевими карами за недопильнування порядку пекарні Льва Гешелеса при вул. Карній 3, Вальдмана Герша при вул. Бляхарській 29 і Вольфа Штропера при вул. Замарстинівській 22. Люстрація відбувається далі.

Самовбивство дівчини. На лавці в Єзуїтськім городі застрілилася двома вистрілами з револьверу 22-літня Регіна Мінцерівна, дочка боднаря з Богданівки. Причиною самогубства нещасливе кохання.

— **Смерть під колесами поїзду.** За кульпарківським двірцем переїхав запізнений поїзд якогось Юліяна Гальковича. Стверджено, що Галькевич того дня втік із кульпарківського заведення для божевільних. Чи він поповнив самогубство, чи то був нещасливий припадок, досі не стверджено.

— **З Українського Наукового Інституту в Берліні.** В пятницю 3. ц. м., о 8. год. вечером, відбудеться в салі Славянського Інституту (259) берлінського університету виклад в українській мові проф. Д. Чижевського п. з. „Фільософія, мова і національність".

— **„Дотепне" спростування.** Звертаємо увагу на спростування редакц. колегії „Літ. Вістей" у нинішньому числі „Діла", яке заступає вповні наш малий фейлетон.

— **Дель-ка** літні новости 16·50—14·50. Гляди нинішне оголошення.

Поможім здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Яриній. Засвідчім ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявім свою вдячність українським робітникам пера!

Жертви слати на адресу: Львів, Підвале 7, Земельний Банк Гіпотечний, книжечка ч. 1141.

---

§ 19.

Спростування „Літературних Вістей".

Нижче підписані, як члени редакції журналу „Літературні Вісти", домагаються на основі § 19. пресового закону поміщення в найближчому числі Вашого дневника оцих заяв:

В ч. 103. „Діла" з дня 12. травня 1927 в анонімовій статті в рубриці „Літературний куток" поміщено цілу низку невірних фактів, які в імя правди спростовуємо: 1. неправдою є, що „Літературні Вісти", редагує молодий студентик, який у самім журналі та поза ним вигадує всілякі способи автореклями; 2. неправдою є, що проф. І. Зілинський мав буцімто відповісти, що „серед галицьких молодих поетів уважає за найспосібнішого... того, хто його про це питає, свого недавнього ученика-гімназиста"; 3. неправдою є, що „Харамбура" це „так символічно називається фірмовий редактор і видавець"; 4. неправдою є, що в конкурсі (Літ. Вістей) беруть участь також покійники; 5. неправдою є, що арт. Новаківський кінчить архитвір... „Леді", якоїсь пре-хитрої англійки, що містить у собі „фрейдівський принцип пансексуалізму" — натомість є правдою: 1. що „Літературні Вісти" редагує ширша редакційна колегія з метою, виложеною в передовій статті „Літературних Вістей"; 2. що проф. иг. унів. д-р Іван Зілинський на відносний письменний запит редакції „Літ. Вістей" відповів в особисто написаній за повним підписом статті „Новий центр словянської культури": „Серед галицьких молодих поетів уважаю за найспосібнішого Ярослава Цурковського"; 3. що п. Семен Харамбура, підписуючий „Літ. Вісти", як їх відповідальний редактор і видавець, мусить, з оглядів на законні норми, таким фактично бути; 4. що в статті „Літер.-мистецький плебісцит" „Літературних Вістей" є в „Інформаційній замітці" поданий список прізвищ, що від 1920 р. на зах. землях України виявилися в літер.-мистецькій творчости, очевидно — з неопрокиненням многозаслужених покійників: О. Барвінського, В. Крижановського, О. Маковея й М. Черемшини; 5. що кореспондент „Літ. Вістей", висказуючись про вапочатий артистом Олександром Новаківським архитвір, зачерпнутий зі сюжету відомої з мітольогії Леди (*Leda*), зазначує: „Покищо він є в стадії народин..." та що „фрейдівський принцип пансексуалізму" є: „В композицію вставлений..."

Львів, дня 17. травня 1927.

За редакційну колегію „Літературних Вістей": *Семен Харамбура* в. р., *Ярослав Цурковський* в. р.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Prof. Dr. Stephan Smal-Stockyj: *UKRAINISCHES LESEBUCH mit Glossar-Samlung „Göschen". Berlin-Leipzig 1927.* ст. 137.

Д-р Кисілевський Кость: СЛОВНИЧОК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ і головні правописні правила. Станиславів 1927. Накл. автора. Ст. 390.

В. Левицький, М. Зарицький, І. Свенціцький: МАТЕМАТИКА СЕРЕД НАУК. Накл. власн. авторів. Ст. 56.

Х. Лебідь-Юрчик: БЮДЖЕТОВЕ ПРАВО. Львів. 1927. Ст. 188.

Ст. Makivka: В НАШІ ДНІ. Збірка нарисів, новель та фейлетонів. Холм 1927. Накл. автора. Ст. 90.

Мирон Доля: ЗОЛОТА РИБКА. Віршована казка з ілюстраціями А. Манастирського, Львів 1927. Накл. М. Матвійчука. Ст. 28.

Евген Рудий: НАУКА ПРО НАРОДНЄ ГОСПОДАРСТВО. (Господар.-коопер.бібліотека). Мукачево 1927. Ст. 50.

ЖУРНАЛИ:

NATIO, pismo poświęcone sprawom narodowościowym w Polsce (у чотирох мовах)), *marzec-kwiecień.* Зміст: *Borys Kozubski*: *Walka o nową ordynację wyborczą do Sejmu i do ciał samorządowych. Dr. Paweł Łysiak*: *Szkolnictwo powszechne narodowości niepolskich w Polsce. Wasyl Rogula*: *Więzienie i wydanie posłów Białoruskiej Włościańsko-Robotniczej „Hromady". Niekulturalne metody walki parlamentarnej. Z życia ukraińskiego. Z życia białoruskiego. Z życia żydowskiego. Z życia niemieckiego. Z życia litewskiego.*

ЛІТЕР. НАУК. ВІСТНИК. Кн. 10. Червень. Зміст: Марко Черемшина. Даждьбожич: Варяжська кров. Галя Мазуренко: Веснина омана. Іван Крушельницький: Великий Віз. Волод. Штангей: Злочин у степу. Віктор Приходько: Мої спомини. Нарциза Лукіянович: Заклик. П. Богацький: Нове про Т. Шевченка. Д-р Ст. Смаль-Стоцький: Великий Льох. Отто Ю. Бірбавм: Літна ніч. Д-р Ганс Кон: Національний рух в Єгипті. А. Стобер: Виставка української графіки в Брюселі. Д. Д.: Жовтень і май.

СВІТ ч. 9. Зміст: Марко Черемшина. М. Кічура: Поезії. М. Козоріс: Ти мене, сину, покинув. В. Дорошенко: Творчість М. Черемшини. С. Черкасенко: *** П. Колючка: Ідуть у бій. М. Галущинський: Проводи у дорогу. М. Рудницький: Смерть і письменник. М. Приймак: Сліпець. Вік земл. Словак: Деменівські печери. Д. К.: Спроба регабілітації Ст. Бжозовського. Одружіння в минулому. Новий твір Ольги Кобилянської. Душа у звірят. Хмародери зі шкла і стали. Ілля Еренбург: Неймовірні історії. Ілюстрації.

☦ Посмертні згадки.

о. Микола Смалько, совітник еп. консисторії, парох в Брустурах, пістинського деканату, спочив в Бозі по довшій недузі в 78 р. життя, і 49 священства. З Покійним зійшов у могилу один з поважніших представників старого покоління наших священиків, тої священичо-родинної традиції, що вірно і щиро служили гр.-кат. церкві й народові і власним життям присвічували приміром своїм парохіянам. Зпід селянської стріхи виніс уже чесність і правість душі. По висвяченні 1878 р. був 10 літ сотрудником в Кобаках у свого тестя, 6 літ провів по адміністраціях, лишаючи всюди по собі добру память, а в березні 1894 р. став парохом у Брустурах, де трудився до смерти повних 33 роки. Тихої, лагідної вдачі—не шукав почестей ні слави, ніколи не хвалився тим, що кому доброго зробив. Трудився з обовязку совісти і серця: дбав про церкву, школу, про добро своєї громади і все чесно і щиро піддержував народню справу. Його гостинний дім був взором чесного родинного і християнського життя серед народу і для народу; в потребі знайшов там кожний поміч і пораду. З вибухом світової війни ворожа клевета і нагінка не пощадила і цього тихого робітника. На злобний донос ворожої нашому народові людини в день Воздвиження Чесного Хреста жандармерія чужого повіту арештувала його по Службі Божій враз з війтом і повела 65-літнього старця через Жабє, гори й полонини до вязниці на Угорщині. Правда, австрійські власти пізнали свою похибку і по тижневі повернули йому волю, та не повернули йому й родині пережитих моральних терпінь. Через воєнний кордон довший час не міг вернути і заступав у Сиготі в душпастирстві виїхавшого пароха; аж в половині листопада 1914 р. зміг вернути до своєї парохії і родини. Доля не щадила йому ударів: у часі війни поховав двох зятів—священиків, одинак син вернув з далекої неволі з Ташкенту аж по 6 роках зимою 1920/21 р. Ревний в душпастирській праці, не переставав працювати й тоді, коли вже недуга ломила його здоровий органіэм. Вже тяжко хорий, опертий на палиці і раменах, ішов до церкви і відправляв великодну сповідь для парохіян та богослуження у страстний тиждень. Відправив ще й торжественні воскресні богослуження, та по святах звалила його тяжка недуга і вже з неї більше не підвівся. Лишив по собі у всіх щирий жаль і вдячну память. Які відносини були між ним і парохіянами, доказом ця щирість, з якою вони віднеслися по смерти Покійного до осиротілої родини. Родина хотіла його поховати на сумежнім цвинтарі померших коло могили бл. п. тещі і зятя, та громадяни просили, щоби вволити їм волю і поховати на вибранім ними місці на цвинтарі коло церкви, щоби гріб доброго духовного батька був їм усе на очах. В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

Дирекція дівочої гімназії „Рідної Школи" в Станиславові, вул. Липова 80 (з правами державних шкіл, тип гуманістичний) подає до відома, що вступні іспити до І. кляси відбудуться 28. червня 1927, а вступні іспити до кляс II—VIII. в днях 24. і 25. червня, евент. також 29. червня 1927. Початок іспитів год. 8. рано. Зголошення до VIII. кл. треба прислати негайно, тому, що допущення залежить від шкільних властий. — *Н. Даниш.* 2270 1-4

Подяка. Своїм оборонцям в другому процесі Вельми Шановним Панам д-рові Волошинові М., Д-р. Ганкевичові Л., Радн. Герасимовичеві О., Д-р. Марітчакеві О. і Д-р. Павенцькому О. підписані політичні вязні складають цею дорогою щиру подяку за успішну оборону перед насильством. Зокрема цею дорогою дякують Вельми Шановному Сеніорові Д-р. Федакові Ст., що перший відкликнувся на наше горе та наш зов і перший подав дружню руку — і ще раз Вп. Д-р. Волошинові М. за жертвенні заходи та труди, які звязані з обороною. — Львів, Бригідки дня 29. травня 1927. Барановський Р. Бігун М., Воробець Т., Зелений Б., Зиблікевич Е., Коваленко В., Мельник А.

На Рідну Школу зложили Вп: Наталка Алиськевич Кулицька з Борислава 15 зол. з нагоди зложення дня 30. травня ц. р. державного музичного іспиту зі співу з дуже добрим поступом, весільні гості в Роздолі пов. Жидачів 15·50 зол. з нагоди вінчання в дни 17. травня 1927 кооператора Івана Харчишина з Миколаєва н. Дн. з п. Марусею з Корецьких Гурською. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 2275

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Звичайні Загальні Збори

Товариства кредитово-господарського Український Народний Дім в Ходорові кооперативи з обм. пор. відбудуться в неділю дня 5. червня 1927 о годині 5. пополудни з отсим порядком: 1) Відчитання протоколу з послідних Загальних зборів. 2) Звіт з діяльности за 1926 рік. 3) Затвердження білянсу і рахунків за рік і уділення Управі абсолюторії. 4) Вибір Надзірної Ради. 5) Внески. На случай браку комплету Загальні Збори відбудуться цього самого дня з цим самим порядком нарад в салі Народнього Дому в год. 6. вечером без огляду на кількість присутних членів. — *Надзірна Рада.* 2279

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.